

**แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3**
**The Development Guideline for Moral and Ethics of Students Schools under
Surin Primary Educational Service Area Office 3**

กิตติศักดิ์ จันทอง
กฤษณก ดวงชาตม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Kittisak Janthong
Kritkanok Duangchatom
Master of Education (Educational Management) Rajabhat Mahasarakham University
E-mail: pongphop.p@rmu.ac.th

วันที่รับบทความ: 9 เมษายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 21 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 21 เมษายน 2566

Received: April 9, 2023; Revised: April 21, 2023; Accepted: April 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษาศึกษาดูงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นเรียงลำดับสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความอดทน อดกลั้น และด้านความพอเพียงตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปแนวทางการพัฒนา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษา และต่อสังคม 2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน 3) ความร่วมมือหรือการช่วยเหลือทำงานของ

โรงเรียน 4) ปลุกฝังการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5) ความเพียรพยายามและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 6) การออมทรัพย์ และมีผลการประเมินแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current state, desirable state and need assessment for moral and ethics of students schools under Surin primary educational service area office 3. 2) study development guideline for moral and ethics of students schools under Surin primary educational service area office 3. The research process was divided to 2 phases: Phase 1 ; study the current state, desirable state and need assessment for moral and ethics of students schools. The sample group used in the research was administrators and teachers, 322 people. The research tool was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. Phase 2; to study development guideline for moral and ethics of students schools. The target groups include 2 school for visiting best practices and 5 experts. The research instrument were interview form and assessment form for assess suitability possibility of guideline. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The research results were found that

1. The current state in overall was high average and the desirable state in overall was in the highest level. The need analysis for school management rank from high to low level was 1) responsibility 2) discipline 3) sacrifice 4) honesty 5) tolerance 6) sufficiency

2. Development guideline for moral and ethics of students schools, Include, 1) Responsibility towards oneself, family, education and society 2) practice for school rules 3) cooperation or helping school work 4) honesty in work 5) effort in work 6) savings.

Keyword : Development guideline, Moral and ethics of students schools

บทนำ

การเรียนการสอนในระบบการศึกษาไทยมีการสร้างคุณธรรมให้ผู้เรียนมาโดยตลอด ในยุคสมัยที่วัดและพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการศึกษาเล่าเรียน พระไตรปิฎกและนิทานชาดกเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน

เมื่อมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทางตะวันตกเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 การสอนศีลธรรม จริยธรรมก็ยังคงเป็นเรื่องสำคัญต่อมาอีกหลายสิบปี จนมีการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ๆ ที่เน้นความรู้ทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สูง สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ในหลายประเทศ เรื่องจริยธรรมได้กลายเป็น ส่วนหนึ่งของ Civic Education การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ที่บางประเทศสร้างหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มี อายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป แต่เมื่อไม่นานมานี้เรื่องของศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมได้ถูกหยิบยกมาให้ความสนใจใหม่ โดยเฉพาะในเด็กเล็ก ซึ่งเป็นวัยที่สมควรจะเรียนรู้เรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมนั้นจะต้องมีรูปแบบที่เหมาะสมกับความเป็นเด็ก คือไม่น่าเบื่อ เป็นเรื่องที่เข้าใจได้ เห็น ตัวอย่างจริงเด็ก ๆ ได้คิดตามและมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนและบทเรียน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ทุกท่านจะเคยมีประสบการณ์ตามรูปแบบและวิธีการเหล่านั้นมาแล้วเมื่อครั้งยังเป็นเด็กหรือไม่ก็ ตาม สถาบันนโยบายศึกษาพร้อมจะชักชวนท่านให้ย้อนความหลังกลับไปว่า ถ้าเราเป็นเด็กเราจะชอบอย่างไร แล้วจึงค่อยกลับมาเป็นครูใหม่เพื่อที่จะคิดว่า ถ้าเราเป็นครูเราจะสอนอย่างไรให้เด็กชอบ คุณสมบัติด้าน คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม แม้ไม่ใช่ตัววัดที่จะทำให้นักเรียนสอบผ่านในแต่ละชั้นเรียนเพื่อมุ่งสู่การศึกษาใน ระดับที่สูงขึ้น แต่เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในชีวิตที่จะทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในความเป็นมนุษย์ และเป็น เรื่องที่น่ายินดียิ่งที่นักจิตวิทยา นักการศึกษา พิสูจน์แล้วว่าอีคิวและเอ็มคิวนั้นสามารถจะปลูกฝังและพัฒนาได้ คนที่มีเอ็มคิวสูงจะเป็นคนที่รู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต สามารถควบคุมตนเองไม่ให้ทำผิด มีความอดทนและยอมรับในการกระทำของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค มีเมตตา มีน้ำใจ เข้าใจใน ความรู้สึกของผู้อื่น ยุติธรรม เทียงธรรม (ยศวดี บุญเกียรติ, 2556)

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นั้นเพราะสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันนี้น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทาง เศรษฐกิจ ปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคน ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวัน ก็ คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทาง เพศ การขายบริการทางเพศ การทะเลาะวิวาททั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เหล่านี้เป็นต้น ปัญหา ที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนดังกล่าว ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่าเยาวชนไทยของเราขาดการปลูกฝังใน ด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างยั่งยืน คือ ไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนา เยาวชนไทยด้วยการศึกษา ไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังกล่าวนี้อัน เป็นผลโดยตรงมาจากรื่องของการปลูกฝังทางด้านคุณธรรม จริยธรรมนั่นเอง (สำนักข่าวเด็กและเยาวชน, 2558)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนในแง่ของการพัฒนาเจตคติ การสร้าง คุณธรรมจริยธรรมซึ่งปรากฏอยู่

ในความหมายของการศึกษาเอาไว้ในมาตรา 4 วรรคแรกว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อ ความเจริญงอกงามของบุคลากรและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทาง วัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจาก การจัด สภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต” (สุวัฒน์ กอไพศาล, 2552) การ แสดงเจตนารมณ์ของความเจริญงอกงาม ในที่นี้หมายถึงการพัฒนาเจตคติเพื่อสร้างคุณธรรมจริยธรรม ทั้งใน ฐานะที่เป็นจุดมุ่งหมายที่ต้องการและกระบวนการจัดการศึกษาต้องใช้กระบวนการที่จะนำพาหรือพัฒนา ผู้เรียนสู่ การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กับการเป็นผู้มีความรู้ ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียน ปัญหาสังคมดังกล่าวได้ทวี ความรุนแรงและมีความหลากหลายมากขึ้น สาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและความ เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไร้พรมแดนในแนวทางโลกาภิวัตน์ ซึ่งต่างมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้คนให้ความสำคัญต่อวัตถุมากขึ้นที่เรียกกันว่า สังคมบริโภคนิยม ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมโดยเฉพาะเยาวชนอันเนื่องจากการขาดการอบรมขัดเกลา ทางด้านจิตใจ และในบางกรณีก็ถูกละเลยโดยครอบครัวและสถานศึกษาในการปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรม จนทำให้เด็กขาดจิตสำนึกต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบชั่วดี ขาดการใช้สติพิจารณาไตร่ตรองและแสดงออกมา เป็นพฤติกรรมภายนอกที่ไม่เหมาะสม

จากสภาพปัญหาของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเยาวชนและความจำเป็นที่สถานศึกษาต้อง ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศดังกล่าว ข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนที่นอกจากจะมีหน้าที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชาที่ รับผิดชอบแล้ว สิ่งสำคัญที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ คือ การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี นั่นก็ หมายถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่จำเป็นอย่างยิ่งมณการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูล สารสนเทศ รวมทั้งแนวทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร จำนวน 2,406 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 250 คน และครู จำนวน 2,656 คน ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan (1970) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 152 คน 2) ครู จำนวน 170 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

เนื้อหาการวิจัย

องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านความมีระเบียบวินัย 2) ด้านความรับผิดชอบ 3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 4) ด้านความเสียสละ 5) ด้านความอดทนอดกลั้น และ 6) ด้านความพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้
2. นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครอง ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 ชุด
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามไปจัดทำกราฟการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่างและเป็นสูตรที่สุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้ปรับปรุงสูตรการคำนวณมาจาก PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบัน แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI_{Modified} โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่พึงประสงค์

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ตามค่า Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) จากมากไปหาน้อย เพื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในการวิจัยระยะต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1. สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 3 แห่ง พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 2 คน

เนื้อหาการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในการวิจัยระยะที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

2. นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการวิจัยระยะที่ 1 โดยนำข้อที่มีผลความต้องการจำเป็นสูงสุดของแต่ละองค์ประกอบมากำหนดเป็นประเด็นศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากนั้นสร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

3. ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นสรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลดังนี้

ตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.36	0.78	ปานกลาง	4.51	0.61	มาก

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.24	0.68	ปานกลาง	4.68	0.49	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.00	0.67	มาก	4.40	0.60	มาก
4. ด้านความเสียสละ	3.71	0.57	ปานกลาง	4.26	0.72	มาก
5. ด้านความอดทน อดกลั้น	4.10	0.81	มาก	4.50	0.63	มาก
6. ด้านความพอเพียง	4.23	0.81	มาก	4.56	0.53	มาก
โดยรวม	3.77	0.72	ปานกลาง	4.48	0.60	มาก

สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านความพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ด้านความอดทนอดกลั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ด้านความพอเพียง ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ด้านความเสียสละ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ด้านความมีระเบียบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) และด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ด้านความพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ด้านความมีระเบียบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ด้านความอดทนอดกลั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ด้านความมีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และด้านความเสียสละ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI (modified)	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.36	4.51	0.34	2

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI (modified)	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.24	4.68	0.45	1
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.00	4.48	0.12	4
4. ด้านความเสียสละ	3.70	4.26	0.15	3
5. ด้านความอดทน อดกลั้น	4.11	4.50	0.09	5
6. ด้านความพอเพียง	4.23	4.56	0.08	6

ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ($PNI_{Modified} = .45$) ด้านความมีระเบียบวินัย ($PNI_{Modified} = .34$) ด้านความเสียสละ ($PNI_{Modified} = .15$) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($PNI_{Modified} = .12$) ด้านความอดทน อดกลั้น ($PNI_{Modified} = .09$) และด้านความพอเพียง ($PNI_{Modified} = .08$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบ แนวทาง คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม 2) ด้านความมีระเบียบวินัย แนวทาง คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน 3) ด้านความเสียสละ แนวทาง คือ ความร่วมมือหรือการช่วยเหลือทำงานของโรงเรียน 4) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แนวทาง คือ ปฏิบัติการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5) ด้านความอดทน อดกลั้น แนวทาง คือ ความเพียรพยายามและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 6) ด้านความพอเพียง แนวทาง คือ การออมทรัพย์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปโดยรวมสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคปัจจุบันสังคมไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้เกิดภาวะสับสนในวิถีชีวิต ค่านิยมและภูมิคุ้มกันทางสังคมลดลงละเลยศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชนนักเรียน นักศึกษา ให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก็ยากยิ่งขึ้นเนื่องจากสาเหตุและ

ปัจจัยทั้งหลายอย่างรวมทั้งอาจเกิดจากการขาดการเอาใจใส่ดูแลแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เท่าที่ควร จึงส่งผลให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายมากเท่าไรนัก ในส่วนสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดนั้นถือว่าสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความเป็นจริงที่ต้องมีการคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องและด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับพันธกิจด้านการพัฒนาผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (2564) ที่กำหนดโรงเรียนทุกโรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้สมกับเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนมีสำนึกดี ประพฤติดี มีวินัย ใฝ่ศึกษา ไม่มัวเมาอบายมุขมีความสุขตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่นักเรียนในโรงเรียน จัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และช่วยอบรมบ่มนิสัยนักเรียนทุกคนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมด้วย ในส่วนผลการวิเคราะห์ความต้องการสรุปด้านความรับผิดชอบมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดนั้น อาจเนื่องมาจากความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่ต้องประพฤติปฏิบัติตนทั้งความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และโรงเรียน จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูบุคลากรทางการศึกษาต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความรับผิดชอบถือเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนได้ด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่นในครอบครัว นักเรียนต้องแสดงออกด้วยการเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเอง มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ครอบครัว สถาบันการศึกษา และเพื่อน และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2550) ที่กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง ว่าเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองดี ช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่น และสงบสุข ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบนี้เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ และควรปลูกฝังให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบจะมีผลต่อตนเองและต่อสังคม คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบนี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด และไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ ความรับผิดชอบมีการปลูกฝังให้แก่เด็กอย่างช้า ๆ ใช้เวลาในการพัฒนา จะต้องมีการฝึกหัดจนเป็นนิสัยทุกวัน ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ความรับผิดชอบบังคับให้เกิดขึ้นไม่ได้ มันเกิดจากภายในตัวเด็กเองจากการที่ได้รับการพุ่มพักให้งอกงามขึ้นโดยพ่อแม่ที่บ้านและจากสังคม ในการดำรงชีวิตของคนเราต่างก็มีบทบาทแตกต่างกันไปตามเพศ วัย และกาลเทศะแต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญ ที่จะต้องมีควบคู่กันไปกับการทำบทบาทหน้าที่นั้น ๆ ก็คือ ความรับผิดชอบ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่อบุคคลอื่น ต่อบุคคลอื่น 2) ด้านความมีระเบียบวินัย แนวทาง คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของ

โรงเรียน 3) ด้านความเสียสละ แนวทาง คือ ความร่วมมือหรือการช่วยเหลือทำงานของโรงเรียน 4) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แนวทาง คือ ปลุกฝังการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5) ด้านความอดทน อดกลั้น แนวทาง คือ ความเพียรพยายามและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 6) ด้านความพอเพียง แนวทาง คือ การออมทรัพย์ ซึ่งสามารถอภิปรายผลรายด้านได้ดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ แนวทาง คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษาและต่อสังคมสอดคล้องกับดวงเดือน พันธุนาวิน (2550) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองดี ช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นและสงบสุข ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และ ถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบจะส่งผล คือ 1) คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา 2) คนที่มีความรับผิดชอบเป็นที่นับถือ ได้รับยกย่องสรรเสริญ และเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 3) คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎ จริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องการบังคับจากผู้อื่น 4) ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุขเรียบร้อยในสังคม

ด้านความมีระเบียบวินัย แนวทาง คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561 ก) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า การเสริมสร้างวินัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มีเป้าหมายต้องขับเคลื่อนให้คนไทยมีศักยภาพในการร่วมกัน พัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทสังคมศตวรรษที่ 21 กล่าวโดยสรุปความมีวินัยถือเป็นจริยธรรมที่นำพาให้บุคคลต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การที่คนมีวินัยคือการกระทำตามกรอบ ตามกฎ กติกา ตามกฎหมายรวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งเมื่อประพฤติตามแล้วย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ และการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่โรงเรียนซึ่งครูและนักเรียนบัญญัติขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนควบคุมความประพฤติของตนเอง และเป็นแนวทางให้ครูได้ใช้ควบคุมนักเรียนให้ปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองจากภายในมากกว่าที่จะใช้กฎระเบียบ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นตัวบังคับความประพฤติ

ด้านความเสียสละ แนวทาง คือ ความร่วมมือหรือการช่วยเหลือทำงานของโรงเรียน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561 ข) ที่กล่าวว่า การสร้างวินัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นที่ทำงาน ไม่นิ่งดูตาย ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นการวางพื้นฐานการมีวินัยที่เป็นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม สถานศึกษาจะต้องมีการออกแบบการสร้างวินัยให้นักเรียนได้อย่าง หลากหลาย มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย สามารถ เสริมสร้างวินัยได้ทั้งในรูปแบบการบูรณาการ

ในกลุ่มสาระวิชาและในกิจกรรมพัฒนานักเรียน กิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หรือสาระเพิ่มเติม และใน ส่วนของบทบาทของผู้เรียนในการเสริมสร้างและพัฒนาวิสัยตนเองด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น มีดังนี้ 1) มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2) ร่วมออกแบบกิจกรรมการพัฒนาวิสัยในสถานศึกษาด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ช่วยกัน ดูแลเพื่อนนักเรียนในสถานศึกษาให้มีพฤติกรรมการมีวิสัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 4) พัฒนาตนเองวิสัยด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 5) มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาวิสัยใน สถานศึกษาด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น 6) ร่วมมือกับครูผู้บริหารในการพัฒนาวิสัยใน สถานศึกษาด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น 7) ร่วมประเมินพฤติกรรมการมีวิสัยในสถานศึกษา ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น 8) บันทึกเรื่องราวด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แนวทาง คือ ปลุกฝังการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในสังคมไทยที่ทุกวันเราจะเห็นได้ว่าในทุกสังคมมีการทุจริตและการขาดความ ซื่อสัตย์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในหมู่นักเรียนนักศึกษา การปลุกฝังให้เยาวชนของชาติเห็นความสำคัญของเรื่อง ความซื่อสัตย์จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกล้านรงค์ จันทิก (2557) ที่กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นคุณธรรมที่ทุกคนต้องยึดถือเป็นหลักในการดำรงตนเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้มีความมีวัฒนธรรมที่ดีงาม และ การที่จะให้เยาวชนมีคุณธรรมอย่างพึงประสงค์ได้ก็จำเป็นต้องอาศัยวิธีการหรือกลยุทธ์ที่ละเอียดอ่อนในการ สอดแทรกและปลุกฝังแนวคิดในการปลุกฝังทัศนคติให้กับเยาวชนอย่างจริงจัง และ ต้องปลุกฝังให้ลึกเข้าไปใน จิตใจ เพราะการสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่การสร้างสังคม โปร่งใส ปราศจากทุจริตคอร์รัปชัน

ด้านความอดทน อดกลั้น แนวทาง คือ ความเพียรพยายามและมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561 ก) ที่กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความอดทน อด กลั้น โดยให้นักเรียนมีลักษณะที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนและการ เป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายใน เวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ด้านความพอเพียง แนวทาง คือ การออมทรัพย์ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2561 ก) ที่กล่าวว่าความประหยัดถือเป็น คุณธรรมที่จำเป็นเนื่องจากปัจจุบันประชากรในชาติต่าง ต้อง ดิ้นรน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ดังนั้นต้องอาศัยความประหยัดเป็นจุดเริ่มต้นใน การสร้าง ฐานะเพื่อไม่ให้นักเรียนหันไปสร้างความร่ำรวยโดยวิธีการ ทุจริตหรือทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายและ ศีลธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ซึ่งจะเป็นแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาทุกระดับได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.2 ผลจากการศึกษาที่สรุปว่าคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ควรตระหนักถึงและค้นหาวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการร่วมมือกับทุกภาคส่วนและวิธีการที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่าคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบในระดับชั้นต่าง ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

3) พุทธศักราช 2561. กรุงเทพฯ : ศุภสภา.

กล้านรงค์ จันทิก. (2557). การสร้างจิตสำนึกและปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตแก่เด็กและเยาวชน.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ: ส่งเสริมการศึกษาและจริยธรรม.

ยศวดี บุญเกียรติ. (2543). เมืองและชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวัฒน์ ตู้อำนาจ, สาริศา เจนเขว้า และสุนทร โคตรบรรเทา. (2562). การสร้างวินัยในสถานศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ.2562 “สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา”.

สุวัฒน์ กอไพศาล. (2552). ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/256382>.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักข่าวเด็กและเยาวชน. (2558). ปัญหาพฤติกรรมในเด็กและเยาวชน ส่งผลให้ความเป็นไทยเริ่มเสื่อมสลาย. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2565 จาก

https://http://www.acu.ac.th/html_edu/cgibin/acu/main_php/print_informed.php?id_count_inform=2742

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (2564). แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2564. สุรินทร์: กลุ่มนโยบายและแผน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561 ก). การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561 ข). การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), p. 607-610.